

ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО ТА ЙОГО РОЛЬ У СУСПІЛЬСТВІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Охарактеризовано суть політичного лідерства, взаємопов'язані рівні діяльності політичного лідера, визначено основні завдання управлінської еліти в контексті політичного лідерства, а також роль політичного лідерства у суспільстві, проаналізовано соціальні норми та цінності як невід'ємні характеристики влади

Ключові слова: лідер, політичне лідерство, політична еліта, соціальні норми, соціальні цінності.

Abstract

Characterized political leadership, interrelated levels of political leader activity, defines the main tasks of the management elite in the context of political leadership, and the role of political leadership in society.

Key words: leader, political leadership, political elite.

Вступ

Політичне лідерство являє собою найвищий рівень лідерства взагалі, тому що, воно відтворює владні відносини в суспільстві у вищому — державному рівні.

Лідерство – це здатність людини впливати на діяльність групи, взаємодіяти з усіма її членами та вести її до досягнення своєї мети. [1, с.1]

Тоді політичний лідер – (від англ. leader, голова, керівник) - це формальний або неформальний лідер (ватажок) держави, політичної групи (угруповань) або суспільної організації, руху (масового, елітарного); ведуча особа політичного процесу, яка здійснює функцію об'єднання соціальних сил, який направляє діяльність державних або суспільних інститутів, політичних рухів, особа, що визначає особливості курсу на реформу або революційні перетворення.

Політичним лідерством займалися ще з часів античності та середньовіччя: Арістотель та Макіавеллі. У наш час політичне лідерство досліджували Р.Растоу, П.Волобуєв, В.Пугачов, Ж.Блондель, А.Пахарев та інші. [2, с.1]

Мета даного дослідження полягає виявленні суті політичного лідерства та його ролі у суспільстві.

Можна стверджувати, що політичний лідер виступає основним суб'єктом політики та політичних процесів, які відбуваються в державі. Суб'єкт тому, що має надзвичайні властивості та в результаті добровільного вибору людьми, він стає попереду тих чи інших соціально-політичних рухів з метою реалізації інтересів спільнот, які його висунули. Політика ніколи не робилась у відсутності політичних лідерів. [2, с.1]

Отже, можна стверджувати що політичне лідерство це процес взаємодії між людьми, який включає в себе процес вироблення і прийняття рішень.

Політичні відносини сприймаються людьми через призму інтересів. Політичний лідер є уособленням інтересів певних верств населення, тому він віддзеркалює їх інтереси робить своїми але не можна брати до уваги і його особисті інтереси. Політичний інтересом називається діяльність суб'єкта політики щодо визначення та досягнення мети (цілі) залежно від спроможності вирішення того чи іншого завдання.

Результати дослідження

В соціології, політології, психології і ряді інших наук про людину і суспільство широко розповсюджене поняття лідерство. Вивчення соціального явища лідерства має безпосереднє прагматичне спрямування, служить виробленню засобів ефективного керівництва, відбору лідерів.

Лідер (з англ. - провідний, ведучий) - авторитетний член політичної, суспільної організації, об'єднання або малої групи, особистий вплив якого дозволяє йому відігравати істотну роль в соціальних процесах, ситуаціях. [3, с.353]

Влада - не тільки спосіб і тип соціальної дії суспільства. Вона розподіляє і спрямовує соціальні дії суспільства. Але для різних лідерів влада може мати різну цінність (бути інструментом компенсації за неповноцінність, засобом придбання матеріальних і нематеріальних благ, отримання задоволення від панування, виступати формою політичного садизму тощо) [4, с.5]

Політика не може існувати без політичних лідерів. Але їхня діяльність відбувається за різних умов, відмінних залежно від історичних і географічних чинників, типу суспільства загалом (відкрите–закрите), типу політичного режиму (тоталітаризм, авторитаризм, демократія), парадигми розвитку суспільства, рівня його соціально-економічного і технічного розвитку (до індустріальне, індустріальне, постіндустріальне, інформаційне), типу культури, міри долучення конкретного суспільства до світового співтовариства. Головним критерієм політичного лідерства є ефективність його дії, результативність, задоволення запитів та інтересів тієї спільноти, яка бачить власну перспективу у його існуванні. Без широкої соціальної підтримки політичне лідерство не може відбутися.

Політичне лідерство — (англ. leader — ведучий, керівник) процес міжособистісної взаємодії, в ході якого авторитетні люди, наділені реальною владою, здійснюють легітимний вплив на все суспільство, чи певну його частину, котра добровільно віддає їм частину своїх політико-владних повноважень і прав. [5, с. 230]

Завдяки авторитету та особистому впливу політичний лідер відіграє визначальну роль у здійсненні влади над організацією, до якої належить і яку очолює. Оскільки функціонально він покликаний формулювати політичний курс, стратегію й тактику, доцільно виокремити три взаємопов'язані рівні діяльності політичного лідера:

I – здійснення функції оцінки: від лідерів чекають авторитетної, мудрої та своєчасної оцінки групових ситуацій.

II – вироблення лінії поведінки, тобто визначення від імені групи напряму її дій з метою розв'язання існуючих проблем чи проблем.

III – виконання мобілізуючих функцій: лідер повинен домагатися підтримки всієї групи або її більшості в оцінці ситуації та реалізації наміченого плану дій. [6, с. 86]

Політичне лідерство тісно пов'язане з політичними елітами. На самперед, це зумовлене з тим що в рядах політичної еліти зазвичай знаходяться політичні лідери.

Політична еліта (франц. elite — краще, відібране, вибране) — самостійна, вища, відносно привілейована група людей, наділена особливими психологічними, соціальними і політичними якостями, яка бере безпосередню участь у затвердженні і здійсненні рішень, пов'язаних з використанням державної влади або впливом на неї.

Значення політичної еліти — відіграє надзвичайно важливу роль у досягненні політичного успіху і соціально позитивної спрямованості політичних процесів. Зумовлено це тим, що вона уособлює найважливіші риси політики: владу, авторитет, вплив, керівництво, представництво і відображення суспільно-політичних інтересів. [5, с. 220-221]

Сутнісним компонентом постає визначення основних завдань управлінської еліти в контексті політичного лідерства у трьох сферах політико-адміністративної активності, а саме: державно-політичній, соціальній, діяльній: [6, с. 56]

- ♦ У державно-політичній сфері головними для управлінської еліти постають політичне самовизначення та власний політичний вибір, що проявляються у її спрямованості до демократичних суспільних перетворень.

- ♦ У соціальній сфері засобом досягнення політичного лідерства постає соціальне партнерство у системі взаємовідносин “народ – влада”.

- ♦ У діяльній сфері йдеться про відповідальне виконання управлінською елітою функціональних обов'язків, серед яких найбільш політично ресурсною є функція прогнозування.

Як видно з вище сказаного, можна зрозуміти те що політичне лідерство являє собою певний вид цілеспрямованої діяльності управлінської еліти, що виражається у прийнятті таких рішень і діянь, які позитивно впливають на процеси політичного та соціально-економічного розвитку суспільства у сьогоденні та майбутньому, а також забезпечення громадською більшістю підтримки та легітимності власної діяльності.

Повноцінне політичне лідерство управлінської еліти детермінується нині наступними трьома умовами: [4, с. 60]

- ставленням суб'єктів владних повноважень до демократичних процесів в Україні;
- ефективністю реалізації соціального партнерства у форматі взаємовідносин державно-управлінської, адміністративної еліти з народом;
- здатністю управлінської еліти до прогнозування стратегічних перспектив розвитку українського суспільства.

Таким чином, головною метою і, відповідно, безпосереднім завданням управлінської еліти є набуття нею громадсько-політичного статусу суб'єкта політичного лідерства.

Динаміка набуття управлінською елітою реальних якостей політичного лідерства, якісне підвищення ролі партійної та інтелектуальної еліт, зменшення політичних ризиків для бізнесової еліти визначатиме ефективність демократичних перетворень в Україні у найближчій часовій перспективі.

Також невід'ємною характеристикою стану політичної влади є роль громадської думки. Громадська думка справляє реальний вплив на політичне життя, стає контролюючим фактором державного. Вона виступає основною силою та опорою влади та держави, оскільки історичний досвід свідчить про те,

що жодна ефективна влада у світі ніколи і ніде не ґрунтувалась ні на чому іншому, крім громадської думки. Вона органічно включається в механізм управління та влади

Висновки

Отже, в процесі дослідження було виявлено, що політичне лідерство є складною взаємодією людей у соціальних групах, політичних елітах. Воно завжди пов'язане з природою суспільного ладу, політичною владою. Лідерство - універсальний за своєю природою феномен суспільного життя. Воно існує скрізь - у великих і малих організаціях, в бізнесі і в релігії, в компаніях і університетах, в неформальних організаціях, у вуличних зграях і масових демонстраціях. Лідерство властиво будь-якій сфері людської діяльності, для існування і процесу якої потрібне виділення керівників і відомих, лідерів і послідовників.

В структурі політичного лідерства можна виділити три основні компоненти: особові якості лідера, інструменти здійснення влади, ситуацію, в якій діє лідер, і вплив якої випробовує. Залежно від комбінації цих трьох компонентів залежить ефективність його діяльності. Лідер повинен володіти певними якостями. Якості лідера дослідники об'єднують в три групи - природні, етичні і професійні. До числа природних якостей відносяться - сила характеру, рішучість, інтуїція, магнетизм особи. До числа етичних - гуманізм, відповідальність, чесність. До професійних якостей учені відносять аналітичні здібності, вміння швидко і точно орієнтуватися в обстановці, компетентність, гнучкість, готовність до компромісів.

Рівень професіоналізму сучасного чиновника вимагає радикальної переорієнтації управлінської діяльності на гуманістичну доміную, оскільки актуальною має бути офіційно визнана проблема пробудження творчих сил кожної особистості державного службовця з метою максимального використання людського фактора як головного ресурсу в управлінні. Це – актуальна проблема сьогодення, від успішності вирішення якої залежить конкурентоспроможність вітчизняної сфери державного управління та ефективність реформування інституту державної служби.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Слободянюк А. В. Політичне лідерство в контексті державного управління / А. В. Слободянюк Ю. Л. Нестерук // – Вінниця: Вінницький національний технічний університет. – 2 С.
2. Похило І. Д. Ризик як складова прийняття політичного рішення політичним лідером / І. Д. Похило, А. В. Слободянюк // – Вінниця: Вінницький національний технічний університет, 2017. – 5 С.
3. Горлач М.І. політологія наука про політику: підручник / М.І. Горлач, В.Г.Кремель // – Київ «Центр учбової літератури», 2009. – 837 С.
4. Слободянюк А. В. Соціальні норми та цінності як невід'ємні характеристики влади / А. В. Слободянюк // – Вінниця: Вінницький національний технічний університет. – 8 С.
5. Корнієнко В.О. Політологія: підручник / В.О. Корнієнко, С.Г. Денисюк // – Вінниця : Вінницький національний технічний університет, 2007. – С. 220 – 240.
6. Гошовська В.А. Політичне лідерство : підручник // В.А. Гошовська, Л.А. Пашко – Київ : Національна академія державного управління при президентові України, 2013. – 300 С .
7. Слободянюк А.В. Роль громадської думки у процесі демократизації влади (історико-соціологічний аспект) [Текст] / А. В. Слободянюк // Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. Серія "Соціологія. Психологія. Педагогіка". — Київ : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2001. — Вип. 10. — 17-20 с.

Рибаченко Таїсія Сергіївна – студентка групи МФК 16б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, fm.2mo.rubachenko@gmail.com

Слободянюк Анатолій Володимирович — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця.

Rubachenko Tayisiya Sergeevna - student of the MFK-16b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa

Slobodianyuk Anatoly Vladimirovic - candidate of sociological sciences, associate professor of the department of social and political sciences, scientific supervisor of the laboratory of sociological researches of Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa.